

Knut Hamsun

Açlık

Türkçesi: Esat Nermi Erendor

Roman

BİRİNCİ BÖLÜM

Kristiania’da, sillesini yemeden hiç kimsenin ayrılmadığı bu garip kentte, aç açına sürtüp durduğum günlerdi.

Çatı katında uyanık yatıyordum. Alt katta bir saatin altı kez vurduğunu duydum. Ortalık oldukça aydınlanmış, insanlar merdivenlerden inip çıkmaya başlamışlardı. Kapının yanında, odamın *Morgenbladet* gazetesinin eski sayılarıyla kaplandığı yerde, Fenerler Müdürlüğü’nün bir ilanını çok net okuyabiliyordum; hemen solunda ise fırıncı Fabian Olsen’in taze ekmek için verdiği, şişko harfleriyle gösterişli bir ilan duruyordu.

Gözlerimi açınca, eski alışkanlıkla bugün acaba sevinebileceğim bir şeyler olacak mı diye düşünmeye başladım. Son günlerde işler oldukça kötü gitmekteydi. Eşyalarım birer birer “Amca”ya* gitmişti, sinirli ve huysuz biri olmuştum, hatta baş dönmesi yüzünden birkaç kez gün boyunca yatakta kaldığım olmuştum. Arada sırada, şansım yaver giderse, bir gazeteden yazı karşılığında beş kron koparabiliyordum. Hava gittikçe aydınlanıyordu, ben de kapının yanındaki ilanları okumaya koyuldum; “Matmazel Andersen’den kefenler, avlu girişinde sağda” yazısının sırtan, sıska harflerini bile seçebiliyordum. Bu iş beni bir hayli oyaladı. Alt kattaki saatin sekizi vurduğunu duyduğumda henüz ne yataktan kalkmış ne de giyinmişim.

Pencereyi açıp dışarıya baktım. Bulunduğumuz yerden bir çamaşır ipini ve boş bir arsayı seçebiliyordum. Daha ötede ise yanmış bir demirci dükkânından kalma bir ocak vardı. Birkaç işçi

* Rehinci sözcüğünün argodaki karşılığı. (e.n.)

burayı temizlemeye çalışıyordu. Dirseklerimi pencereye dayayıp gökyüzünü seyre koyuldum. Pırıl pırıl bir gün başlamak üzereydi. Sonbahar, her şeyin rengini değiştirip solduğu o ince, o serin mevsim gelip çatmıştı. Sokakta başlayan gürültüler odama kadar yükseliyor ve beni dışarıya çağırıyordu. Her adım atışımda döşemesi gıcırdayıp duran bu tamtakır oda, kocaman ıslak bir tabut gibiydi. Ne kapısında doğru dürüst bir kilidi vardı ne de içinde bir sobası. Çoraplarım sabaha kadar biraz kurusun diye geceleri onların üstünde yatardım. Kendimi oyalamak için sahip olduğum tek şey, akşamları oturup uyukladığım ve türlü türlü şeyler düşündüğüm küçük, kırmızı bir sallanan sandalyeydi. Rüzgâr sert estiği, alt katın kapıları da açık kaldığı zamanlar, döşemenin aralıklarından ve duvarlardan içeri çeşit çeşit ısıklı sesleri girer, kapının yanına yapıştırılmış *Morgenbladet* gazetesinde birer karış boyunda yırtıklar oluşurdu.

Doğruludum. Yatağın yanındaki köşede duran paketi karıştırıp kahvaltılık bir şeyler kalmış mı diye baktım. Ama hiçbir şey bulamadım. O zaman yeniden pencere başına döndüm.

Tanrı bilir, dedim kendi kendime, artık iş aramamın bir anlamı kaldı mı acaba! Bunca reddedilmeler, yarım ağız söz vermeler, düpedüz söylenmiş hayır'lar, önce beslenip sonra kırılmış umutlar, her seferinde boşa çıkmış yeni denemeler cesaretimi yok etmişti. En son bir tahsildarlık işine başvurmuş ama hem geç kalmış hem de elli kron kefalet parasını bulamamıştım. Her seferinde şu ya da bu şekilde bir engel çıkıyordu karşıma. Bu arada itfaiyeye de başvurmuştum. Elli kadar adam koridorda dizilmiş, güçlü ve gözüpek izlenimi uyandırmak için de göğüslerimizi şişirmiştik. Bir yetkili dolaşarak adayları gözden geçirmiş, kollarını yoklamış ve şuradan buradan birtakım şeyler sormuştu. Benim önüme geldiği zamansa duraklamadan yürüyüp gitmişti. Sadece başını sallamış ve gözlüklerimden ötürü işe elverişli olmadığımı söylemişti. Aynı yere bir daha geldim. Bu sefer gözlüklerimi çıkarmıştım. Kaşlarımı çatıp dikildim; gözlerime de bıçak gibi keskin bir ifade verdim. Adam yine önümden geçip gitti. Besbelli beni tanımış olmalıydı, üstelik bir de

gölümsedi. Bütün bunların hepsinden daha kötüsü giysilerimin artık giyilmez duruma gelmiş olmasıydı. Bu kılıkla artık hiçbir yerde doğru düzgün bir insan izlenimini uyandıramazdım.

Bunca zaman işlerim durmadan kötüye gitmiş, sonunda da işte böyle ellerim böğrümde ortada kalakalmıştım. Şu anda bir tarağım bile yoktu. Efkarlanınca okumak için tek kitabım dahi kalmamıştı. Bütün yaz boyunca mezarlıklarda ve Saray Parkı'nda dolaşıp durdum. Buralarda bir kenara oturur, gazeteler için makaleler kaleme alırdım. Çeşitli konularda, garip icatlar, gelgeç hevesler, huzursuz beynimde birden beliriveren buluşlar üzerine sütun sütun yazardım. Umutsuzluk içinde kıvranımdan olacak, çoğu kez beni saatlerce uğraştıran, sonra da hiç kimsenin kabul etmeyeceği en yersiz konuları seçiyordum. Bir yazıyı bitirince hemen bir yenisine başlıyor ve yazı işleri müdürlerinin “hayır” demesinden de yılgınlığa pek düşmüyordum. Kendi kendime durmadan “elbette bir gün şans yüzüme gülecek” diyordum. Gerçekten arada sırada talihin benden yana döndüğü ve her şeyin yolunda gittiği anlar olmuyor değildi. O zaman bir öğle sonrası emeğine karşılık beş kron alabiliyordum.

Yeniden pencereden ayrılıp lavabonun yanına gittim ve pantolonumun parlaklaşmış dizlerine biraz su serptim; böylece koyulaşıp daha yeni görüneceklerdi. Bunu yaptıktan sonra her zamanki gibi kâğıt ve kalemi cebime koydum ve dışarı çıktım. Ev sahibemin dikkatini çekmemek için merdivenlerden aşağıya sessizce süzül-düm. Kira ödeme vakti geçeli birkaç gün olmuştu. Bende ise verilecek tek kuruş bile yoktu.

Saat dokuzdu. Araba gürültüleri ile çeşit çeşit sesler havayı dol-duruyor, arabacıların kırbaç şaklatmaları yayaların ayak seslerine karışarak görkemli bir sabah korosu oluşturuyordu. Her yanıma kuşatan bu gürültülü kaynaşma beni bir anda canlandırdı. Sırf temiz hava almak için sabah yürüyüşüne çıkmak aklımın ucundan bile geçmiyordu. Bu havadan ciğerlerime ne? Ben dev gibi güç-lüydüm, çıplak omuzlarımla bir arabayı durdurabilirdim. Garip, ince bir ruh hâli, neşeli bir kayıtsızlık duygusu içimi kaplamıştı. Karşılaştığım ya da yanından geçtiğim insanları gözlemlemeye,

duvarlardaki afişleri okumaya, tramvaydan bana atılan bakışları yakalamaya başladım; yoluma çıkan, sonra kaybolan bütün küçük tesadüfi şeyleri algılıyordum.

Böylesine aydınlık bir günde ne olurdu insanın yanında bir parçacık yiyeceği de bulunsaydı? O sevinçli sabahın etkisi beni öylesine kaplamıştı ki, taşkınca bir memnuniyet duydum ve hiçbir neden olmadan keyifle mırıldanmaya başladım. Bir kasap dükkânının önünde kolunda sepetiyle bir kadın duruyor ve öğle yemeği için sosis seçiyordu. Yanımdan geçerken bana baktı. Sadece tek bir dişi vardı, o da büsbütün öne fırlamıştı. Son günlerde sinirli ve tez duygulanır olduğum için kadının suratı üzerimde tiksinti uyandırdı. Uzun sarı dişi çenesinden fırlamış küçük bir parmak gibi görünüyordu. Bana doğru döndüğü zaman bakışı hâlâ sosislerle doluydu. Bir anda bütün iştahım kapanıverdi. İçimden öğürmek geldi. Pazar yerine varınca çeşmeye gidip biraz su içtim. Başımı kaldırıp baktım. Kurtarıcı Kilisesi'nin kule saati onu gösteriyordu.

Yeniden yola koyuldum. Hiçbir şeyle ilgilenmeden orada burada dolaşiyor, gelişigüzel bir köşede duruyor, rastgele yan sokaklardan birine dalıyordum. Her şeyi olurluna bırakmış, kendimi bu neşeli sabaha koyvermişim. Bütün kaygılardan arınmış bir halde, mutlu insanların arasında salına salına yürüyordum. Hava açık ve güneşliydi. Keyfime diyecek yoktu.

Topallayan yaşlı bir adam on dakikadır önüm sıra gidiyordu. Bir elinde bir bohça taşıırken hızlanmak için bütün gücüyle uğraşiyor, tüm vücudunu kullanarak adımlarını sıklaştırmaya çalışıyordu. Harcadığı çabadan çıkan soluğunu işitiyordum. Bohçasını ben taşısam diye düşündüm; ama ona yetişmeye kalkışmadım. Yukarıda Graensen Caddesi'nde Hans Pauli ile karşılaştım. Şöyle bir selam verip yanımdan kaçarcasına uzaklaştı. Bu telaşının nedeni ne olabilirdi? Tutup kendisinden bir kron borç isteyecek değildim. Bir hafta kadar önce ondan bir yorgan ödünç almıştım, ama pek yakında geri verecektim. Zaten durumumu biraz düzeltebilsem, kimseye yorgan filan borçlu olmamak kararındaydım. Belki de hemen bugün gelecekteki suçlar ya da irade özgürlüğü üzerine bir makaleye başlar, okunmaya değer bir şeyler yazar, en azından on kron koparırdım...